EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. juuni 2011 *

Kohtuasjas C-399/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Nejvyšší správní soud (Tšehhi Vabariik) 23. septembri 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. oktoobril 2009, menetluses

Marie Landtová

versus

Česká správa sociálního zabezpečení,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schiemann (ettekandja), L. Bay Larsen, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

kohtujurist: P. Cruz Villalón,
kohtusekretär: ametnik K. Malaček,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. novembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– M. Landtová, esindaja: *advokát* V. Vejvoda,

– Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja D. Hadroušek,

– Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,

– Euroopa Komisjon, esindajad: K. Walkerová ja V. Kreuschitz,

olles 3. märtsi 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada EÜ artiklit 12, nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide

kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, mida on muudetud ja ajakohastatud nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 3), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 629/2006 (ELT L 114, lk 1) (edaspidi „määrus nr 1408/71") artikli 3 lõiget 1, artikli 7 lõike 2 punkti c ning artikleid 10 ja 46 ning määruse nr 1408/71 III lisa A osa punkti 6.

2 See taotlus esitati M. Landtová, kes on Tšehhi Vabariigis elav selle liikmesriigi kodanik, ja Česká správa sociálního zabezpečení (Tšehhi sotsiaalkindlustusamet, edaspidi „správa") vahelises vaidluses, mille ese on viimase poolt M. Landtovále määratud osalise vanaduspensioni summa.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 1408/71 põhjenduse 8 kohaselt:

„eri riikide õigusaktide üheaegse kohaldatavuse ning sellest tuleneva kattumise vältimiseks peaksid ühenduse piires liikuvad töötajad ja füüsilisest isikust ettevõtjad kuuluma ainult ühe liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi alla;"

4 Määruse nr 1408/71 artikli 3 lõige 1 sätestab, et „[i]sikutel, kelle suhtes on kohaldatav käesolev määrus, on liikmesriigi õigusaktide alusel samasugused kohustused ja õigus saada samasuguseid hüvitisi kui kõnealuse liikmesriigi kodanikul, arvestades käesoleva määruse erisätteid".

5 Sama määruse artikkel 6 sätestab:

„Artiklite 7 ja 8 ning artikli 46 lõike 4 sätteid arvestades asendab käesolev määrus oma reguleerimisalasse kuuluvate isikute ja küsimuste suhtes nende sotsiaalkindlustuskonventsioonide sätteid, mis on siduvad:

a) üksnes kahe või enama liikmesriigi suhtes või;

[...]".

6 Määruse nr 1408/71 artikli 7 lõike 2 punkt c sätestab:

„Olenemata artikli 6 sätetest kohaldatakse jätkuvalt järgmisi sätteid:

[…]

c) sotsiaalkindlustuskonventsioonide, millega liikmesriigid on ühinenud enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva, teatud sätteid, tingimusel, et need on hüvitisesaajatele soodsamad või need tulenevad teatud ajaloolistest asjaoludest ja nende mõju on ajaliselt piiratud, ning kui need sätted on loetletud III lisas."

7 Määruse nr 1408/71 artikli 10 lõike 1 esimese lõigu kohaselt:

„Välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses on sätestatud teisiti, ei tohi ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel saadavaid rahalisi [vanadushüvitisi] mingil viisil vähendada, muuta, peatada, tühistada […] seetõttu, et nende saaja elab liikmesriigi territooriumil, mis ei ole see liikmesriik, kus asub hüvitiste maksmise eest vastutav asutus."

8 Selle määruse III lisa „Sotsiaalkindlustuskonventsioonide sätted, mida kohaldatakse, olenemata määruse artiklist 6. Sotsiaalkindlustuskonventsioonide sätted, mida ei kohaldata kõigile isikutele, kelle suhtes on kohaldatav käesolev määrus" A osa punkt 6 „Tšehhi Vabariik – Slovakkia" jätab *inter alia* jõusse 29. oktoobril 1992 Tšehhi Vabariigi ja Slovaki Vabariigi poolt alla kirjutatud kahepoolse lepingu (pärast Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemist 31. detsembril 1992 tekkinud olukorra reguleerimiseks võetavate meetmete kohta) (edaspidi „leping") artikli 20.

Leping

9 Lepingu artikli 20 lõige 1 sätestab, et „enne Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemise päeva täitunud kindlustusperiood loetakse selle osalisriigi kindlustusperioodiks, mille territooriumil oli kodaniku tööandja asukoht Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemise päeval või viimati enne seda päeva".

Siseriiklik õigus

10 Tšehhi Vabariigi põhiseaduse (seadus nr 1/1993) § 89 lõige 2 sätestab, et „[Ústavní soudi] otsused on siduvad kõikidele ametivõimudele ja juriidilistele isikutele".

11 Seaduse nr 155/1995 pensionikindlustuse kohta § 28 kohaselt on „kindlustatul […] õigus vanaduspensionile, kui tal on täitunud vajalik kindlustusperiood ja ta on jõudnud ettenähtud ikka ja ta vastab muude käesolevas seaduses sätestatud asjakohaste tingimuste olemasolu korral nendele tingimustele".

12 Ústavní soud (konstitutsioonikohus) leidis oma 25. jaanuari 2005. aasta lahendis (III. ÚS 252/04, edaspidi „Ústavní soudi lahend"), et lepingu artikli 20 lõiget 1 tuleb kohaldada selliselt, et „kui Tšehhi Vabariigi kodanik täidab seadusest tulenevad vanaduspensioniõiguse tekkimise tingimused, kusjuures saadava pensioni summa oleks (Tšehhi) siseriiklike õigusnormide järgi suurem kui [lepingust] tulenev pension, tuleb [správal] tagada vanaduspensioni maksmine vastavalt siseriiklikest õigusnormidest tulenevale kõrgemale määrale, st ta peab tegema otsuse hüvitada vahe teiselt osalisriigilt saadava pensionisummaga võrreldes, võttes arvesse vanaduspensioni, mis saadakse vastavalt [lepingule] selle lepingu teiselt osalisriigilt, nii, et selle tagajärjel ei saadaks kattuvalt kahte üheliigilist vanaduspensioni ühel ja samal alusel kahelt eri [sotsiaalkindlustusasutuselt]".

13 Lisaks Tšehhi kodakondsuse tingimusele seadis Ústavní soud eespool mainitud arvutamismeetodi sõltuvusse veel ühest kumulatiivsest nõudest – nimelt sellest, et hüvitise taotleja elukoht peab olema Tšehhi Vabariigi territooriumil.

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

14 M. Landtová, kes on Tšehhi Vabariigi territooriumil elav Tšehhi kodanik, töötas 1964. aastast kuni 1992. aasta 31. detsembrini Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi territooriumil. Pärast selle riigi jagunemist töötas ta kuni 31. augustini 1993 Slovaki Vabariigi territooriumil ja seejärel, alates 1. septembrist 1993, Tšehhi Vabariigi territooriumil.

15 Správa määras 20. juunil 2006 M. Landtovále alates 31. märtsist 2006 osalise vanaduspensioni (edaspidi „vanadushüvitis").

16 Správa määras lepingu artikli 20 alusel kindlaks vanadushüvitise suuruse ning leidis, et M. Landtová enne 31. detsembrit 1992 täitunud kindlustusperiood tuleb võtta arvesse Slovaki sotsiaalkindlustussüsteemi alusel, kuna tema tööandja asukoht oli Slovaki Vabariigi territooriumil.

17 M. Landtová vaidlustas 14. augustil 2006 Městský soud v Praze's (Praha linnakohus) temale määratud vanadushüvitise suuruse, leides, et správa ei võtnud arvesse tema kõiki täitunud kindlustusperioode.

18 Městský soud v Praze tühistas 23. mail 2007 správa lahendi, kohaldades Ústavní soudi lahendit, mille kohaselt peab správa juhul, kui Tšehhi Vabariigi kodanik täidab seadusest tulenevad vanadushüvitiseõiguse tekkimise tingimused ning saadava hüvitise summa oleks siseriiklike õigusnormide järgi suurem kui lepingu alusel arvutatud summa, tagama hüvitise maksmise vastavalt kõrgemale määrale. Seetõttu järeldas

Městský soud v Praze, et M. Landtovále správa poolt makstavat vanadushüvitist tuleb suurendada summani, millele põhikohtuasja hagejal oleks olnud õigus juhul, kui kogu tema kindlustusperiood enne 31. detsembrit 1992 oleks täitunud Tšehhi Vabariigi sotsiaalkindlustussüsteemis.

19 Správa esitas Nejvyšší správní soudile (kõrgeim halduskohus) kassatsioonkaebuse.

20 Nejvyšší správní soud tühistas 16. jaanuaril 2008 Městský soud v Praze otsuse ja saatis kohtuasja talle uueks arutamiseks tagasi. Nejvyšší správní soud väljendas kahtlusi, kas Ústavní soudi lahend ning sooduskohtlemine, mis sellega Tšehhi kodanike suhtes ette nähakse, on kooskõlas määruse nr 1408/71 artikli 3 lõikes 1 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega.

21 Městský soud v Praze jäi oma seisukoha juurde ja leidis Ústavní soudi eelmainitud lahendile tuginedes, et správa peab kohandama põhikohtuasja hagejale makstava vanadushüvitise summat, et see vastaks summale, millele tal oleks olnud õigus juhul, kui ta oleks kogu aeg kuulunud Tšehhi Vabariigi sotsiaalkindlustussüsteemi.

22 Správa esitas uuesti Nejvyšší správní soudile kassatsioonkaebuse, väites, et vanadushüvitiste kohandamise kohustus üksnes Tšehhi Vabariigi territooriumil elavate Tšehhi kodanike puhul, kelle Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi eksisteerimise ajal täitunud kindlustusperioodid võetakse arvesse lepingu artikli 20 alusel, on vastuolus määruse nr 1408/71 artiklis 3 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega. Lisaks nõuaks selline

kohustus Tšehhi vanadushüvitise suurendamiseks ka Slovaki kindlustusperioodide arvessevõtmist, samas kui määruse nr 1408/71 artikli 12 kohaselt on sama perioodi kahekordne arvessevõtmine keelatud.

23 Nejvyšší správní soudi sõnul võtab správa Ústavní soudi lahendit kohaldades arvesse hüvitise taotleja Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi sotsiaalkindlustussüsteemis täitunud kindlustusperioode, hoolimata pädevusest, mille lepingu artikkel 20 selles osas Slovaki sotsiaalkindlustusasutusele annab. Sellisel viisil menetlemine võib lisaks selle kriteeriumi muutmisele, mille eesmärk on määrata kindlaks pädev riik, kes asjaomaseid kindlustusperioode arvesse võtab, tuua kaasa ka ühe ja sama kindlustusperioodi kahekordse arvessevõtmise.

24 Ehkki eelotsusetaotluse esitanud kohus ei vaidle vastu asjaolule, et M. Landtová täidab kõik vanadushüvitise suuruse muutmise eeltingimused, leiab ta siiski, et Tšehhi kodakondsuse tingimus, mis oma olemuselt seab teiste liikmesriikide kodanikud isegi siis, kui nad täidavad ülejäänud kõnealuse hüvitise saamise tingimused, ebasoodsamasse olukorda, on vastuolus EÜ artikliga 12 ja määruse nr 1408/71 artikliga 3. Samuti tõusetub küsimus elukohatingimuse vastavusest määruse nr 1408/71 artikli 10 lõikele 1.

25 Neil asjaoludel otsustas Nejvyšší správní soud menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] määruse (EMÜ) nr 1408/71 […] III lisa A osa punkti 6 koostoimes [selle] artikli 7 lõike 2 punktiga c, millest tulenevalt kohaldatakse jätkuvalt kriteeriumi selle õigusjärglaseks oleva riigi kindlaksmääramiseks, kes on pädev võtma arvesse kindlustusperioodi, mis on töötajal täitunud endise Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi

sotsiaalkindlustussüsteemis kuni 31. detsembrini 1992, tuleb tõlgendada nii, et see välistab niisuguse siseriikliku eeskirja kohaldamise, mille kohaselt Tšehhi sotsiaalkindlustusasutus peab hüvitise saamise õiguse ja hüvitise summa määramise osas täielikult arvesse võtma endise Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi territooriumil kuni 31. detsembrini 1992 täitunud kindlustusperioodi ka siis, kui eespool mainitud kriteeriumi järgi on selle arvessevõtmise pädevus Slovaki Vabariigi sotsiaalkindlustusasutusel?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas EÜ artiklit 12 koostoimes […] määruse (EMÜ) nr 1408/71 […] artikli 3 lõikega 1 ning artiklitega 10 ja 46 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui endise Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi territooriumil kuni 31. detsembrini 1992 täitunud kindlustusperioodi, mida on Slovaki Vabariigi sotsiaalkindlustussüsteemis juba ühel korral seoses hüvitistega samas ulatuses arvestatud, võetakse vastavalt eespool mainitud siseriiklikule eeskirjale vanadushüvitise saamise õiguse ja selle summa määramisel täielikult arvesse ainult Tšehhi territooriumil elavate Tšehhi Vabariigi kodanike puhul?"

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

26 Slovaki Vabariik väljendab oma kahtlusi seoses esitatud küsimuste vastuvõetavusega, väites, et diskrimineerimiskeelu põhimõtte tõlgendus, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus palus, ei mõjuta kuidagi põhikohtuasja lahendust ning sellel puudub igasugune seos nimetatud kohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kuna M. Landtová

täidab kõik need eeltingimused Tšehhi täiendava vanadushüvitise maksmiseks, mida on käsitletud Ústavní soudi lahendis ning teda ei diskrimineerita seega kuidagi.

27 Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul on kohtuasja eripärasid arvesse võttes õigus hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust (vt eelkõige 15. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-466/04: Acereda Herrera, EKL 2006, lk I-5341, punkt 47).

28 Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus reeglina kohustatud eelotsuse tegema (vt selle kohta 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, lk 38, ja 10. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-169/07: Hartlauer, EKL 2009, lk I-1721, punkt 24). Sellise juhuga ei ole tegemist eelkõige siis, kui Euroopa Kohtule esitatud küsimus on puhtoletuslik või siseriikliku kohtu taotletud liidu õigusnormi tõlgendamine või selle kehtivuse hindamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega (vt selle kohta 9. novembri 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-92/09 ja C-93/09: Volker und Markus Schecke ja Eifert, EKL 2010, lk I-11063, punkt 40).

29 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 30, see käesoleval juhul siiski nii ei ole. Ehkki M. Landtovà on Ústavní soudi lahendi kohaselt soodustatud isik, seadsid nimetatud lahendi kahtluse alla nii spräva kui ka eelotsusetaotluse esitanud kohus.

30 Seega tuleb eelotsusetaotlus vastuvõetavaks tunnistada.

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

31 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1408/71 III lisa A osa punktiga 6 koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 2 punktiga c on vastuolus selline siseriiklik eeskiri, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sätestab täiendava vanadushüvitise maksmise, kui selle lepingu artikli 20 alusel makstav summa on madalam kui see summa, mille asjaomane isik oleks saanud, kui vanaduspension oleks arvutatud üksnes Tšehhi Vabariigi õigusnormide alusel.

32 Tuleb meenutada, et eespool mainitud määruse nr 1408/71 sätted jätavad jõusse lepingu artikli 20, mis sätestab, et kriteerium sotsiaalkindlustushüvitiste andmiseks kohaldatava süsteemi ja pädeva ametiasutuse kindlaks määramiseks on tööandja asukoht Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemise hetkel.

33 Eelotsustetaotlusest nähtub, et esimene esitatud küsimus tõusetus tingituna murest ohu pärast, et Ústavní soudi lahendi kohaldamine toob kaasa ühe ja sama kindlustusperioodi kahekordse arvessevõtmise ning moonutab lepingu nimetatud artiklist 20 tulenevat kriteeriumi.

34 Nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, tuleb Ústavní soudi sõnul lepingu artiklit 20 tõlgendada selliselt, et kui Tšehhi Vabariigi kodanik täidab seadusest tulenevad vanaduspensioniõiguse tekkimise tingimused ning saadava pensioni summa

oleks Tšehhi õiguse järgi suurem kui lepingust tulenev summa, tuleb správal tagada pensioni maksmine vastavalt siseriiklikest õigusnormidest tulenevale kõrgemale määrale, st kui on vajalik, peab ta tegema otsuse hüvitada vahe teiselt osalisriigilt saadava pensionisummaga võrreldes. Správa peab samuti võtma arvesse vanaduspensioni, mis saadakse vastavalt lepingule selle lepingu teiselt osalisriigilt, nii et selle tagajärjel ei saadaks kattuvalt kahte üheliigilist vanaduspensioni ühel ja samal alusel kahelt eri sotsiaalkindlustusasutuselt.

35 Ústavní soudi kohtupraktikast nähtub selgelt, et lepingu artiklis 20 sätestatud põhimõtet, mille järgi Tšehhi ja Slovaki sotsiaalkindlustusasutuste pädevus enne Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemise kuupäeva täitunud kindlustusperioodide arvessevõtmiseks on jagatud, ei sea kahtluse alla ega moonuta Ústavní soudi kohtupraktika, mille eesmärk on üksnes suurendada lepingu alusel makstava Tšehhi vanadushüvitise summat selliselt, et see ulatuks summani, mis oleks määratud üksnes siseriiklikku õigust kohaldades.

36 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 37 märkis, ei sea põhikohtuasjas kõne all oleva lisahüvitise mõju kahtluse alla ei lepingus määratud kohaldatavat korda ega ka ametiasutuste pädevust, vaid võimaldab lihtsalt pärast lepingu kohaldamist nõuda teiselt sotsiaalkindlustusasutuselt üldisele hüvitisele lisanduvat täiendavat hüvitist.

37 Nagu väitis Euroopa Komisjon, tuvastab Ústavní soud üksnes, et lepingu artikli 20 kohaselt makstava Tšehhi vanadushüvitise summat on vaja kohandada, et see vastaks summale, mille soodustatud isik oleks saanud, kui see hüvitis oleks arvutatud üksnes siseriiklikke õigusnorme kohaldades, kui viimaste alusel oleks saadav summa lepingujärgsest suurem.

38 Seega ei puuduta see Tšehhi vanadushüvitise paralleelset maksmist ega ühe ja sama kindlustusperioodi kahekordset arvessevõtmist, vaid üksnes erineva päritoluga hüvitiste objektiivselt tuvastatud erinevuse hüvitamist.

39 Tuleb nentida, et selline lähenemine võimaldab vältida „eri riikide õigusaktide üheaegset kohaldatavust" vastavalt määruse nr 1408/71 põhjenduses 8 väljendatud eesmärgile ega lähe vastuollu lepingu artiklis 20 sätestatud pädevuse jaotuse põhimõttega – kriteerium, mis on jäetud kehtima määruse nr 1408/71 artikli 7 lõike 2 punktiga c koostoimes nimetatud määruse III lisa A osa punktiga 6.

40 Eelnevast lähtuvalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1408/71 III lisa A osa punkti 6 sätetega koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 2 punktiga c ei ole vastuolus selline siseriiklik eeskiri nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sätestab täiendava vanadushüvitise maksmise, kui selle lepingu artikli 20 alusel makstav summa on madalam kui see summa, mis oleks saadud, kui vanaduspension oleks arvutatud üksnes Tšehhi Vabariigi õigusnormide alusel.

Teine küsimus

Diskrimineerimise esinemine

41 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt kindlaks teha, kas Ústavní soudi otsus, mis võimaldab maksta täiendavat vanadushüvitist üksnes Tšehhi Vabariigi territooriumil elavatele Tšehhi kodanikele, toob kaasa diskrimineerimise,

mis on vastuolus EÜ artikliga 12 ning määruse nr 1408/71 artikli 3 lõikega 1 koostoimes selle määruse artikliga 10.

42 Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse nr 1408/71 artikli 3 lõike 1 eesmärk on tagada kooskõlas EÜ artikliga 39 isikutele, kelle suhtes seda määrust kohaldatakse, võrdne kohtlemine sotsiaalkindlustuse valdkonnas, olenemata kodakondsusest, kaotades sel alal igasuguse liikmesriikide õigusaktidest tuleneva diskrimineerimise (18. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-332/05: Celozzi, EKL 2007, lk I-563, punkt 22).

43 Samas nähtub toimikust vaieldamatult, et Ústavní soudi lahend lubab kodakondsuse alusel diskrimineerimist oma kodanike ja teiste liikmesriikide kodanike vahel.

44 Seoses Tšehhi Vabariigi territooriumil elamise tingimusega tuleb meenutada, et võrdse kohtlemise põhimõte, nii nagu see on ette nähtud kõnealuse artikli 3 lõikes 1, ei keela mitte ainult sotsiaalkindlustushüvitise saajate kodakondsusel põhinevat ilmset diskrimineerimist, vaid ka kõik varjatud diskrimineerimise vormid, mis teistest eristuskriteeriumidest lähtudes viivad tegelikult samale tulemusele (eespool viidatud kohtuotsus Celozzi, punkt 23).

45 Niisiis tuleb kaudselt diskrimineerivaks pidada siseriiklikus õiguses sätestatud tingimusi, mida kohaldatakse küll kodakondsusel põhineva eristuseta, kuid mis mõjutavad peamiselt või enamikus võõrtöötajaid, samuti eristusteta kohaldatavaid tingimusi, mida on selle riigi kodanikest töötajatel kergem täita kui võõrtöötajatel või mis võivad olla kahjulikud eelkõige viimastele (vt eespool viidatud kohtuotsus Celozzi, punkt 24).

46 Niisugune on olukord sellise elukoha tingimuse puhul, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis mõjutab peamiselt võõrtöötajaid, kes elavad muu liikmesriigi territooriumil kui nende päritoluriik.

47 Euroopa Kohtule ei ole esitatud ühtegi tõendit, mis õigustaks sellist diskrimineerivat kohtlemist.

48 Lisaks tuleb meenutada, et määruse nr 1408/71 artikli 10 lõige 1 sätestab elukohaga seotud tingimusest loobumise põhimõtte, mis kaitseb asjaomaseid isikuid kahjulike tagajärgede eest, mis võivad tekkida seoses nende elama asumisega ühest liikmesriigist teise.

49 Eelnevast nähtub, et Ústavní soudi lahend toob isikute suhtes, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda, kaasa elukoha kriteeriumist johtuva otsese ja kaudse diskrimineerimise kodakondsuse alusel.

Diskrimineerimise tuvastamise tagajärjed

50 Kuna on tuvastatud, et Ústavní soudi lahendis sisalduv eeskiri on diskrimineeriv, siis tuleb kindlaks teha selle praktilised tagajärjed nii eeskirja kohaldamisega ebasoodsamasse olukorda seatud kui ka sellest kasu saanud isikutele (nagu M. Landtová).

51 Mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte tagamata jätmisest tulenevaid tagajärgi sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, siis tuleb meenutada, et kui on tuvastatud liidu õiguse vastane diskrimineerimine ja samal ajal ei ole kehtestatud

võrdset kohtlemist tagavaid meetmeid, on võrdsuse põhimõtte järgimine tagatud üksnes sellega, et ebasoodsamasse olukorda seatud isikutele antakse samad eelised, mis on soodustatud isikutel – kord, mis liidu õiguse nõuetekohaselt rakendamata jätmise korral on ainus kehtiv lähtepunkt (vt 26. jaanuari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-18/95: Terhoeve, EKL 1999, lk I-345, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Mis puudutab Ústavní soudi lahendis sisalduva eeskirja diskrimineeriva iseloomu tuvastamise mõju sellistele isikutele nagu M. Landtová, kes kuulub selle eeskirjaga soodustatud isikute kategooriasse, siis tuleb märkida, et kui siseriikliku õiguse kohaselt ei saa pensione määrav pädev ametiasutus õiguspäraselt keelduda täiendava hüvitise andmisest ebasoodsamasse olukorda seatud isikutele, siis miski ei takista teda säilitamast seda õigust isikute kategooria suhtes, kes selle soodustuse siseriikliku eeskirja alusel juba saanud on.

53 Liidu õigusega ei ole vastuolus – eeldusel, et tagatud on liidu õiguse üldpõhimõtete järgimine – meetmed, mis kehtestavad võrdse kohtlemise selle kaudu, et vähendavad eelnevalt privilegeeritud isikute soodustusi (vt 28. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-200/91: Coloroll Pension Trustees, EKL 1994, lk I-4389, punkt 33). Siiski ei nõua liidu õigus, et enne selliste meetmete võtmist tuleks isikute kategooria, kes seda soodustust juba saanud on, täiendavast sotsiaalkindlustuskaitsest ilma jätta.

54 Eelnevast lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1408/71 artikli 3 lõike 1 sätetega koostoimes selle määruse artikliga 10 on vastuolus selline siseriiklik eeskiri, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis võimaldab maksta täiendavat vanadushüvitist üksnes Tšehhi Vabariigi territooriumil elavatele Tšehhi kodanikele, ilma et selle tagajärjel oleks liidu õiguse seisukohast tingimata vajalik keelduda nimetatud täiendava hüvitise maksmisest isikule, kes neile kahele tingimusele vastab.

Kohtukulud

55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes), mida on muudetud ja ajakohastatud nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 629/2006, III lisa A osa punkti 6 sätetega koostoimes selle määruse artikli 7 lõike 2 punktiga c ei ole vastuolus selline siseriiklik eeskiri, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sätestab täiendava vanadushüvitise maksmise, kui 29. oktoobril 1992 Tšehhi Vabariigi ja Slovaki Vabariigi poolt alla kirjutatud kahepoolse lepingu (pärast Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemist – 31. detsembril 1992 – tekkinud olukorra reguleerimiseks võetavate meetmete kohta) artikli 20 alusel makstav summa on madalam kui see summa, mis oleks saadud, kui vanaduspension oleks arvutatud üksnes Tšehhi Vabariigi õigusnormide alusel.**

2. **Määruse nr 1408/71 (määrusega nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis), mida on muudetud määrusega nr 629/2006, artikli 3 lõike 1 sätetega koostoimes selle määruse artikliga 10 on vastuolus selline siseriiklik eeskiri, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis võimaldab maksta täiendavat**

vanadushüvitist üksnes Tšehhi Vabariigi territooriumil elavatele Tšehhi kodanikele, ilma et selle tagajärjel oleks liidu õiguse seisukohast tingimata vajalik keelduda nimetatud täiendava hüvitise maksmisest isikule, kes neile kahele tingimusele vastab.

Allkirjad